

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 25.9.2007
COM(2007) 554 konč.

DELOVNI DOKUMENT KOMISIJE

Poročilo o izvajanju akcijskega načrta „Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne različnosti“

{SEC(2007)1222}

KAZALO

1.	Uvod.....	4
2.	Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne različnosti	4
3.	Rezultati akcijskega načrta – povečan pomen jezikovnih politik na evropski in nacionalni ravni.....	5
4.	Glavni rezultati.....	7
5.	Izvajanje akcijskega načrta na strateških področjih.....	9
5.1.	Strateško področje 1: vseživljenjsko učenje jezikov.....	9
	Avstrija: odbor za jezik.....	9
	Bolgarija: nacionalna reforma.....	9
	Finska: finske politike jezikovnega izobraževanja.....	10
	Madžarska: svetovni jezikovni program.....	10
	Luksemburg: prilagoditev poučevanja jezikov	10
	Združeno kraljestvo: učenje jezikov za ljudi vseh starosti.....	10
5.1.1.	„Materni jezik plus dva druga jezika“: zgodnje učenje jezikov.....	10
5.1.2.	Učenje jezikov v srednješolskem izobraževanju in usposabljanju	11
	Estonija, Francija, Nemčija, Litva, Slovenija in Španija: evropski oddelki/dvojezični pouk.....	11
	Grčija: večtematski pristop k jezikom	11
	Nemčija, Nizozemska, Francija, Finska in Avstrija: CertiLingua, evropska ocena odličnosti večjezičnih, evropskih in mednarodnih kompetenc.....	11
5.1.3.	Spodbujanje učenja nejezikovnih predmetov v tujem jeziku.....	12
5.1.4.	Učenje jezikov v visokošolskem izobraževanju	13
	Belgija, Češka republika, Romunija: multidisciplinarno univerzitetno izobraževanje .	13
5.1.5.	Učenje jezikov za odrasle.....	13
	Belgija, Češka republika: kuponi za jezike in jezikovni viri na internetu	13
	Irska, Slovenija in Španija: možnosti učenja jezikov za odrasle	14
5.1.6.	Učenci jezikov s posebnimi potrebami	14
	Avstrija in Estonija: znakovni jezik priznan kot manjšinski jezik.....	14
5.1.7.	Paleta jezikov	14
	Avstrija, Francija, Nemčija, Grčija: poučevanje jezikov sosedov	15

5.2.	Strateško področje 2: boljše poučevanje jezikov	15
5.2.1.	Jeziku prijazna šola	15
	Finska: jeziki priseljencev kot učni jeziki	15
	Italija: pobuda „talking the world“	15
5.2.2.	Jezikovni razred	15
5.2.3.	Usposabljanje učiteljev jezikov.....	15
	Avstrija, Češka republika, Nemčija in Poljska: dvojno usposabljanje za učitelje jezikov	16
	Luksemburg: usposabljanje večjezičnih učiteljev	16
5.2.4.	Zagotavljanje učiteljev jezikov	16
	Estonija, Poljska in druge srednjeevropske in vzhodnoevropske države: ponovna kvalifikacija učiteljev jezikov.....	17
	Romunija: podiplomsko usposabljanje učiteljev na daljavo v podeželskih območjih .	17
5.2.5.	Preverjanje jezikovnega znanja.....	17
	Več držav: opredelitev stopnje znanja jezika glede na ravni skupnega evropskega referenčnega okvira	17
	Nizozemska: profil jezikovne kompetence.....	17
	Francija, Italija in Luksemburg: zunanje izdajanje spričeval o znanju jezika	17
5.3.	Strateško področje 3: oblikovanje jeziku prijaznega okolja	18
5.3.1.	Vključujoč pristop k jezikovni različnosti	18
	Finska/Norveška/Švedska: dvojezične šole v obmejnih območjih	19
	Italija/Avstrija/Slovenija: projekt Cromo.....	19
	Slovaška, države Podonavja: spodbujanje jezikov in kultur sosednjih držav	19
	Švedska: večkulturno izobraževanje v predšolskih ustanovah	19
	Združeno kraljestvo: izobraževanje staršev za ohranjanje dvojezičnosti v družini	19
5.3.2.	Oblikovanje jeziku prijaznih skupnosti.....	19
5.3.3.	Izboljševanje zagotavljanja in uporabljanja jezikovnega učenja	20
5.4.	Okvir za napredek	20
5.4.1.	Bolje utemeljene odločitve.....	20
5.4.2.	Učinkovitejše širjenje informacij med strokovnimi delavci	21
5.4.3.	Jasni postopki za nadaljnje ukrepe v zvezi z akcijskim načrtom.....	21
6.	Sklep.....	21

1. UVOD

Jeziki so v samem jedru evropskega projekta, saj odražajo različne kulture in so hkrati ključ do njihovega razumevanja. Evropska komisija ima jasno vlogo, da podpira in dopolnjuje države članice pri spodbujanju večjezičnosti, saj lahko državljani, ki govorijo več jezikov, v celoti izkoristijo ugodnosti prostega pretoka v Evropski uniji, poleg tega pa se lažje vključijo v študijsko in delovno okolje v drugi državi. Podjetja pogosto iščejo ljudi z jezikovno kompetenco, ljudje z dobrim jezikovnim znanjem pa tudi lažje najdejo zaposlitev. Jeziki so glavna orodja za sporazumevanje, pri čemer znanje več jezikov odpira vrata v druge kulture in izboljšuje medkulturno razumevanje v Evropi in s preostalim svetom.

Večjezičnost kot samostojno delovno področje na evropski ravni potrjuje, da so jeziki državljanom pomembni in da je treba ukrepati na najvišji politični ravni, da se združijo sredstva za spodbujanje večjezičnosti.

Spodbujanje večjezičnosti je skupna odgovornost Komisije in držav članic, ki so že sprejele pomembne ukrepe za prilagoditev svojih politik izobraževanja, da lahko zagotovijo boljše jezikovno znanje učencem na vseh ravneh. To je pomemben rezultat, ki kaže na to, da Komisija in države članice sodelujejo na poti proti skupnim ciljem.

To poročilo navaja glavne rezultate izvajanja akcijskega načrta „Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne različnosti 2004–2006“ na evropski in nacionalni ravni. Izpostavlja trenutne trende v reformi izobraževalnih sistemov za boljše spodbujanje učenja jezikov, proučuje dosežke v zadnjih treh letih in zagotavlja podlago za nadaljnje ukrepe na področju politike večjezičnosti.

2. SPODBUJANJE UČENJA JEZIKOV IN JEZIKOVNE RAZLIČNOSTI

Evropska komisija je dolgoročno zavezana k spodbujanju učenja jezikov in jezikovne različnosti. Prvi celovit program za spodbujanje poučevanja in učenja jezikov Lingua je začel veljati leta 1989 in od takrat so jeziki v samem jedru evropskih programov na področju izobraževanja in usposabljanja.

Ob koncu Evropskega leta jezikov 2001 sta Evropski parlament in Svet sprejela resoluciji, v katerih sta Evropsko komisijo pozvala, da sprejme nadaljnje ukrepe za spodbujanje učenja jezikov. Voditelji držav in vlad so se na srečanju v Barceloni leta 2002 politično zavezali k izboljševanju obvladovanja osnovnih znanj, zlasti s poučevanjem dveh tujih jezikov od zgodnjega otroštva. Evropski parlament je leta 2003 sprejel poročilo na lastno pobudo, v katerem Komisijo poziva, da v okviru širitve in kulturne različnosti bolje skrbi za regionalne in manj razširjene jezike¹.

¹ A5-0271/2003 konč. z dne 14.7.2003: *Poročilo Evropskega parlamenta s priporočili Komisiji o evropskih regionalnih in manj razširjenih jezikih – jeziki manjšin v EU – v okviru širitve in kulturne različnosti.*

Odgovor Komisije Svetu in Parlamentu je bil akcijski načrt „Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne različnosti“², v katerem je upoštevala povratne informacije z obsežnih posvetovanj, ki so se odvijala v letih 2002 in 2003. Takrat je bil projekt, ki ga danes poznamo kot „lizbonsko strategijo za rast in delovna mesta“, v prvi fazi. Izboljševanje učenja tujih jezikov je bilo vključeno kot specifični cilj v „Izobraževanje in usposabljanje 2010“, del lizbonske strategije za izobraževanje in usposabljanje³. Dolgoročni načrt za usmerjanje evropskih politik proti skupnim ciljem in odprta metoda usklajevanja, ki omogoča tesno partnerstvo z državami članicami, sta spodbudila sodelovanje na področju jezikovnih politik.

Prvič, sporazumevanje v tujih jezikih je eno izmed osmih ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje v Priporočilu Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006⁴. Drugič, z državami članicami se je razvilo uspešno sodelovanje prek delovne skupine za jezike, ki združuje visoke uradnike, pristojne za jezikovne politike v državah članicah. Člani skupine se redno srečujejo, da izmenjajo informacije in dobre prakse. Njihova prizadevanja so bistvena za nadaljnje ukrepe v zvezi z akcijskim načrtom na nacionalni ravni.

Na ravni Komisije je vse večji pomen jezikovnih politik prišel do izraza, ko je bila leta 2005 večjezičnost izrecno vključena v delovno področje komisarja Jána Figel'a. To je privedlo do opredelitve strategije za večjezičnost, ki zajema notranje in zunanje ukrepe in je določena v Sporočilu Komisije „Nova okvirna strategija za večjezičnost“⁵. Hkrati je Komisija začela razvijati kazalnik za jezikovne kompetence v skladu z zahtevami z zasedanja Sveta v Barceloni, da se lahko preverijo kompetence učencev v dveh tujih jezikih ob koncu njihovega osnovnega izobraževanja⁶. Večjezičnost je ključno področje, na katerem se Evropa lahko približa potrebam državljanov. Zato je postala samostojno delovno področje, ko je Leonard Orban januarja 2007 prevzel funkcijo komisarja za večjezičnost. Sedaj se obseg tega delovnega področja širi čez meje področja vseživljenjskega učenja, zlasti na področje jezikov v svetu podjetij in s prispevanjem k Evropskemu letu medkulturnega dialoga 2008.

3. REZULTATI AKCIJSKEGA NAČRTA – POVEČAN POMEN JEZIKOVNIH POLITIK NA EVROPSKI IN NACIONALNI RAVNI

Aksijski načrt je določil glavne cilje na treh strateških področjih, in sicer 1. vseživljenjsko učenje, 2. boljše poučevanje jezikov, 3. oblikovanje jeziku prijaznega okolja. Cilj četrtega poglavja „Okvir za napredek“ je splošni razvoj jezikovne politike na evropski in nacionalni ravni.

² COM(2003) 449 konč. z dne 24.7.2003: Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko socialnemu odboru in Odboru regij, *Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne različnosti: akcijski načrt 2004–2006*.

³ UL C 142, 14.6.2002, str. 1. Svet, *Podrobni delovni program o nadaljnjih ukrepih v zvezi s cilji sistemov izobraževanja in usposabljanja v Evropi*.

⁴ 2006/962/EC.

⁵ COM(2005) 596 konč. z dne 22.11.2005.

⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu Parlamentu in Svetu, *Evropski kazalnik jezikovnih kompetenc*. Bruselj, 1.8.2005, COM(2005) 356 konč.

Sporočilo Komisije Svetu, *Okvir za evropsko raziskavo o znanju jezikov*. Bruselj, 13.4.2007, COM(2007) 184 konč.

Akcijski načrt vključuje 47 konkretnih predlogov za ukrepe Komisije v določenem časovnem okviru (2004–2006) in zahteva pregled v letu 2007. Prav tako so države članice pozvane, da sodelujejo pri doseganju ciljev, ob upoštevanju, da jih bo v treh letih težko doseči.

Splošno gledano so **Komisija in države članice dosegle znaten napredek pri izvajanju ukrepov, napovedanih v akcijskem načrtu**. Zaradi vseh teh pobud so **spodbujanje učenja jezikov, jezikovna različnost in večjezičnost kot celota znatno pridobili na političnem pomenu**.

Na ravni Komisije je izvajanje akcijskega načrta ohranilo poudarek na vprašanjih večjezičnosti in zagotovilo nenehna prizadevanja za spodbujanje jezikov v programih izobraževanja in usposabljanja.

Na področju politike je akcijski načrt določil okvir strateških vprašanj za razpravo in sodelovanje z državami članicami, kar je omogočilo namensko izmenjavo dobre prakse in usmerjanje dejavnosti v doseganje konkretnih rezultatov. V akcijskem načrtu predlagane študije, konference, seminarji in informacijske pobude, ki jih je izvedla Komisija, so vodile do razprav med oblikovalci politik in strokovnimi delavci, prispevale k ozaveščenosti o ključnih jezikovnih vprašanjih ter podpirale oblikovanje politik in kakovostno poučevanje jezikov.

Na programski ravni je akcijski načrt pozval k strateški uporabi programov izobraževanja in usposabljanja, tako da se lahko v največji meri izkoristijo za spodbujanje učenja jezikov jezikovne različnosti. Določitev prednostnih nalog in poziv k specifičnim informacijskim ukrepom sta privedla do izjemnih rezultatov, saj je bilo v obdobju 2004–2006 v okviru programov Socrates in Leonardo vloženi skoraj 150 milijonov EUR v ukrepe s specifičnim ciljem za učenje jezikov, kar pomeni 66-odstotno povečanje v primerjavi z obdobjem 2000–2002.

Na nacionalni ravni se akcijski načrt obravnava kot okvir za ukrepe. Trend v smeri reforme izobraževalnih sistemov, da bodo v skladu z načelom „materni jezik plus dva“, napovedanim v Barceloni, je že bil opažen v številnih državah članicah, čeprav so nekatere poročale, da je akcijski načrt vplival na njihovo odločitev za začetek reform. Glavna učinka akcijskega načrta na nacionalni ravni sta bila usmeritev nacionalnih politik in podpora zanje, da se lahko sprejmejo ukrepi na strateških področjih in v skladu s smernicami, določenimi v akcijskem načrtu. Po treh letih so nacionalne jezikovne politike skupaj videti doslednejše, in sicer obstaja splošno soglasje o osnovnih vprašanjih, kot so pomen jezikov kot ključnih kompetenc z vidika vseživljenjskega učenja, potreba po poučevanju dveh jezikov v osnovnem izobraževanju učencev ter potreba po kakovostnem učenju jezikov in pregledni oceni. Čeprav izhodiščni položaj držav ni bil enak in čeprav niso ukrepale z enako hitrostjo, so se reforme večinoma osredotočale na naslednja področja:

- pregled celotnega izobraževalnega sistema glede na pristop vseživljenjskega učenja jezikov;
- uvedba zgodnjega učenja jezikov v osnovnem in v nekaterih primerih v predšolskem izobraževanju;

- uvedba učenja nejezikovnih predmetov v tujem jeziku⁷ v učni načrt;
- povečana ponudba jezikov na srednješolski ravni;
- povečano vlaganje v usposabljanje učiteljev jezikov;
- pregled učnega načrta, preverjanja znanja in spričeval, da se lahko uskladijo s skupnim evropskim referenčnim okvirom za jezike;
- uporaba evropskih programov in orodij, ki sta jih razvila Komisija in Svet Evrope, za pregled nacionalnih izobraževalnih sistemov, razvoj primernih jezikovnih materialov in preizkusov ter spodbujanje usposabljanja učiteljev jezikov v tujini in evropskega sodelovanja na šolah.

4. GLAVNI REZULTATI

V akcijskem načrtu je bilo predlaganih 47 ukrepov za dosego ciljev politike na ravni Komisije, ob upoštevanju kompetenc Komisije in razpoložljivega proračuna. Komisija je izvedla skoraj vse ukrepe. **Do konca leta 2007 bo zaključenih 41 od 47 ukrepov (33 jih je že bilo zaključenih, 8 pa jih bo dokončanih do konca 2007), 5 pa jih bo izvedenih prek programa vseživljenjskega učenja (2007–2013). En ukrep je bil preklican, vendar je bila njegova vsebina delno vključena v drug ukrep.**

Izvajanje akcijskega načrta je privedlo do naslednjih konkretnih rezultatov:

- **preoblikovanje jezikovnih strani na spletišču Europa (I.4.1⁸)**, kjer so na voljo informacije in jezikovni viri, posebej namenjeni odraslim učencem in učiteljem jezikov, skupaj z informativnimi pobudami, izvedenimi na nacionalni ravni za spodbujanje učenja jezikov in mobilnosti v tujini (II.3.1 in III.3.2). Na splošno priznana potreba po ozaveščanju širše javnosti o prednostih učenja jezikov je privedla do **letnega proračuna za informacijske kampanje o jezikih v okviru programa vseživljenjskega učenja (IV.3.1)**;
- 13 vseevropskih študij (10 je že zaključenih, 3 pa bodo kmalu zaključene) za določanje konteksta, ugotavljanje precedensov ter opredeljevanje dobrih praks in inovativnih metodologij za specifične jezikovne značilnosti. Vključujejo revolucionarne študije „*evropski profil za izobraževanje učiteljev jezikov v Evropi*“ (II.3.2); „*posebne izobraževalne potrebe v Evropi – poučevanje in učenje jezikov*“ (I.5.1); „*Lingo: 50 načinov, kako motivirati učenje jezikov*“ (IV.1.2) in „*vpliv pomanjkanja znanja tujih jezikov v podjetjih na evropsko gospodarstvo*“ (IV.1.3). Slednja študija je prvi korak v smeri politike večjezičnosti, ki zajema tudi potrebe podjetij. Na konferenci o podjetjih, jezikih in medkulturnem znanju 21. septembra 2007 bo potekala razprava o vprašanjih glede jezikov kot konkurenčne moči za Evropo;

⁷ Učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku vključuje poučevanje predmeta v drugem jeziku, pri čemer sta razvoj znanja v obeh jezikih in zadevni predmet enako pomembna.

⁸ Ta in drugi sklici se nanašajo na izvorno številčenje ukrepov v akcijskem načrtu. Opredeljujejo vse ukrepe v besedilu in prilogah.

- **6 evropskih konferenc in seminarjev o jezikih.** Ti vključujejo evropsko konferenco o učenju nejezikovnih predmetov v tujem jeziku v letu 2005 (I.2.6), v času luksemburškega predsedstva EU, na kateri je bilo učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku prvič predstavljeno evropskim oblikovalcem politik, in evropsko konferenco o regionalnih in manjšinskih jezikih v izobraževalnem sistemu (III.1.1), na kateri so zainteresirane strani iz vse Evrope razpravljale, kako nove generacije uspešno naučiti regionalnih in manjšinskih jezikov;
- **17 ukrepov na programski ravni za izboljšanje spodbujanja učenja jezikov prek evropskih programov.** Glavna programa sta bila Socrates in Leonardo, vendar so prav tako prispevali programi za partnerstvo med mesti, e-učenje, kulturo, mladino in okvirni raziskovalni programi, v katere so bile vključene prednostne naloge za dejavnosti, usmerjene v jezike, in povečana podpora za jezikovno izpopolnjevanje pred mobilnostjo. Trinajst ukrepov je bilo uspešno zaključenih, dva bosta kmalu zaključena, dva pa sta na dobri poti. **Poleg tega bodo imeli ti ukrepi dolgotrajen učinek, saj bo nova generacija programov za 2007–2013** (program vseživljenjskega učenja, Kultura, Mladi v akciji, Evropa za državljane in sedmi okvirni program za raziskave) **imela večji poudarek na spodbujanju učenja jezikov in jezikovne različnosti;**
- nenazadnje je na splošno priznana potreba po ozaveščanju širše javnosti o prednostih učenja jezikov privedla do **letnega proračuna za informacijske kampanje o jezikih v okviru programa vseživljenjskega učenja** (IV.3.1).

V primerjavi z obdobjem 2000–2002 je bilo v okviru programov Socrates in Leonardo vloženi 66 % več v ukrepe s specifičnim ciljem za učenje jezikov, in sicer se je njun proračun v obdobju 2004–2006 povečal s 30 milijonov EUR na skoraj 50 milijonov EUR na leto.

V obdobju 2004–2006 je bilo v okviru programov Socrates in Leonardo podprtih:

- 2 951 šolskih jezikovnih projektov (kar je za 84 % več v primerjavi z obdobjem 2000–2002);
- 3 957 asistentov za jezike (za 62 % več);
- 9 434 študentov v okviru programa Erasmus, ki so se udeležili intenzivnih jezikovnih tečajev (za 160 % več);
- 300 partnerstev za izobraževanje odraslih (za 689 % več);
- 765 štipendij za usposabljanje na delovnem mestu za učitelje tujih jezikov v izobraževanju odraslih (nov ukrep);
- 1 820 štipendij za usposabljanje na delovnem mestu za učitelje jezikov v poklicnem izobraževanju (za 143 % več);
- 41 projektov Lingua za razvoj novih orodij za učenje jezika in preverjanje jezikovnega znanja (za 24 % več);
- 39 projektov Lingua za ozaveščanje o koristih učenja jezikov in za približevanje priložnosti za učenje jezikov državljanom (za 160 % več).

Ti rezultati so spodbudni. Vendar pa bi lahko bili nekateri deli programov uspešnejši, saj se na primer število jezikovnih projektov za razvoj materialov za usposabljanje jezikovnih učiteljev v okviru programov Comenius, Grundtvig in Leonardo na splošno ni povečalo, prav tako pa se ni povečalo število učencev, vključenih v šolske jezikovne projekte, in število učiteljev jezikov, ki prejemajo štipendijo za usposabljanje. Nedavna študija je izpostavila, da so udeleženci projekta Comenius sicer izboljšali svoje jezikovno znanje, vendar večinoma v angleščini na račun drugih jezikov. Enako velja za štipendije za usposabljanje na delovnem mestu v okviru projekta Comenius, ki so bile večinoma namenjene usposabljanju v angleščini in tako niso odražale politike spodbujanja jezikovne različenosti in povečanja ponudbe jezikov.

Informacije o pobudah na nacionalni ravni temeljijo na nacionalnih poročilih, ki so jih države članice ob koncu leta 2006 poslale Komisiji glede nadaljnjih ukrepov v zvezi z akcijskim načrtom (IV.1.1). Dvajset držav članic (Avstrija, Belgija – nizozemsko govoreča skupnost, Bolgarija, Češka republika, Estonija, Finska, Grčija, Irska, Italija, Litva, Madžarska, Nizozemska, Norveška, Poljska, Slovenija, Slovaška, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo) je sestavilo osnutek celovitega poročila o nacionalnem izvajanju akcijskega načrta, nekatere pa so predložile delne informacije (Ciper, Nemčija, Luksemburg, Romunija). Te vire je za Komisijo analiziral zunanji svetovalec, ki je sestavil poročilo, v katerem je navedel glavne trende politike v državah članicah, skupaj z izborom dobrih praks. Neodvisno poročilo svetovalca je obravnavala delovna skupina za jezike, ki je prispevala dopolnilne informacije. Izbor dobrih praks, predstavljenih v tem dokumentu, temelji na tem delu. Opisani primeri samo ponazarjajo in niso izčrpn, saj nakazujejo obseg in vrsto ukrepov, izvedenih na nacionalni ravni.

5. IZVAJANJE AKCIJSKEGA NAČRTA NA STRATEŠKIH PODROČJIH

V naslednjih štirih oddelkih, ki sledijo zgradbi akcijskega načrta (tri strateška področja in okvir za napredek), so podrobno opisani rezultati vseh 47 ukrepov, ki so navedeni v oklepajih v besedilu. V dopolnilni delovni dokument služb Komisije so vključene preglednice, ki prikazujejo status ukrepov in seznam rezultatov, virov informacij in pomembnih spletišč.

5.1. Strateško področje 1: vseživljenjsko učenje jezikov

V akcijskem načrtu se učenje jezikov obravnava z vidika vseživljenjskega učenja, zahtevajo pa se tudi ustrezni ukrepi za izvajanje takšnega pristopa. Na nacionalni ravni so nekatere države svoje sisteme reformirale v skladu z navedenim, tako da so vzpostavile stalnico med različnimi ravnmi izobraževanja ter uvedle sistem za ocenjevanje delnih kompetenc in ponoven začetek izobraževanja v kasnejši fazi.

Avstrija: odbor za jezik

Avstrija sedaj uporablja profil države Sveta Evrope za ocenjevanje svoje politike poučevanja in učenja jezikov, preden začne z reformami. Odbor za jezik, ki je sestavljen iz zainteresiranih strani s področja izobraževanja in vključuje socialne partnerje, obravnava vse zadeve v zvezi z večjezičnostjo ter usklajuje izvajanje lizbonskih ciljev in drugih evropskih pobud na področju jezikov, kot je akcijski načrt.

Bolgarija: nacionalna reforma

Učenje jezikov je sestavni del zadnje nacionalne reforme izobraževalnega sistema, ki jo je parlament sprejel leta 2006. Cilj reforme je spremeniti zgradbo izobraževalnega sistema z uvedbo učenja dveh tujih jezikov v vse šole in enega leta intenzivnega učenja jezikov za vse učence v 8. razredu.

Finska: finske politike jezikovnega izobraževanja

Vlada podpira projekt, ki proučuje osnovna načela in cilje politik jezikovnega izobraževanja s stališča večjezičnosti, vseživljenjskega učenja in evropske integracije. Sedaj se obravnavajo končna priporočila za izboljšanje izobraževalnega sistema⁹.

Madžarska: svetovni jezikovni program

Vlada je uvedla celovito strategijo za razvoj poučevanja in učenja tujih jezikov pod imenom „svetovni jezikovni program“. Ukrepi vključujejo dodatno financiranje za šolske projekte, ki obravnavajo različne vidike poučevanja in učenja jezikov, uvedbo enega leta intenzivnega učenja jezikov ob koncu obveznega izobraževanja, v katerem tuji jeziki zajemajo vsaj 40 % učnega načrta, nov zaključni izpit ter več smernic in priporočil.

Luksemburg: prilagoditev poučevanja jezikov

Luksemburg je v letih 2005 in 2006 ocenil svojo jezikovno politiko z uporabo profila države Sveta Evrope. Ministrstvo za izobraževanje in poklicno usposabljanje je sestavilo nacionalni akcijski načrt 2007–2009 „Plan de réajustement de l'enseignement des langues“ (načrt za prilagoditev poučevanja jezikov), ki zajema 66 ukrepov za vse vidike poučevanja jezikov in preverjanja jezikovnega znanja od predšolskega izobraževanja do konca srednje šole, ob upoštevanju jezikov skupnosti priseljencev.

Združeno kraljestvo: učenje jezikov za ljudi vseh starosti

V Angliji se od leta 2003 izvaja nacionalna strategija za jezike. Strategija zajema učenje jezikov za ljudi vseh starosti in na vseh stopnjah od majhnih otrok do odraslih in na univerzah. Glavni cilji strategije so izboljšanje poučevanja in učenja jezikov, uvedba sistema priznavanja in povečanje števila ljudi, ki se učijo jezike v nadaljnjem in visokošolskem izobraževanju ter na delovnem mestu.

Na ravni Skupnosti se je v okviru programov na področju izobraževanja in usposabljanja povečala podpora za jezikovno pripravlanje oseb, ki se udeležujejo dejavnosti mobilnosti (I.0.1), in sicer se je uporaba jezikovnega pripravlanja v okviru programa Comenius (usposabljanje učiteljev) podvojila, v okviru programa Erasmus se je število učencev, ki se udeležujejo intenzivnega jezikovnega tečaja, povečalo za skoraj 40 %, v okviru programa Leonardo pa je bilo porabljenih 15,6 milijonov EUR za jezikovno in kulturno pripravlanje 175 000 pripravnikov, študentov in mladih delavcev za delo ali študij v tujini, kar je 77 % več kot v obdobju 2000–2002. V programu vseživljenjskega učenja se je podpora za jezikovno pripravlanje razširila na vse vrste mobilnosti.

5.1.1. „Materni jezik plus dva druga jezika“: zgodnje učenje jezikov

V zadnjih štirih letih je večina držav članic reformirala osnovno (in v nekaterih primerih predšolsko) izobraževanje, da bi lahko uvedla zgodnje učenje tujega jezika. Trend je zgodnejši začetek učenja drugega jezika (tujega jezika ali jezika manjšine ali drugega uradnega jezika), običajno v prvih teh letih osnovnega izobraževanja.

Glavna težava pri izvajanju teh reform je pomanjkanje primerno usposobljenih učiteljev jezikov, in sicer učiteljev s specializacijo in tudi brez nje. V nekaterih državah se zgodnejši začetek dopolnjuje z zgodnejšim začetkom učenja drugega tujega jezika (v zadnjih letih osnovnega izobraževanja ali na začetku srednješolskega izobraževanja). Takšno ureditev je treba spodbujati in obsežneje uveljavljati.

⁹

<http://www.jyu.fi/hum/laitokset/solki/tutkimus/projektit/kiempo/>

Za pospeševanje uvajanja zgodnjega učenja jezikov je Komisija financirala študijo o „glavnih pedagoških načelih pri poučevanju jezikov za zelo mlade učence“ (I.1.1). Študija je potrdila, da imajo učitelji glavno vlogo pri zgodnjem učenju jezikov, prav tako pa je priporočila obveščanje strokovnih delavcev o ugotovitvah raziskav, razvoj metodologij in instrumentov za ocenjevanje in vrednotenje kompetenc otrok ter podporo za začetek učenja drugega tujega jezika v osnovni šoli.

Glede dejavnosti obveščanja in povezovanja je Komisija sestavila brošuro za starše o koristih učenja jezikov, poleg tega pa bodo starši prednostna ciljna skupina informacijske kampanje v okviru programa vseživljenjskega učenja (I.1.2). Prav tako je podprla seminar za strokovne delavce za predstavitev rezultatov navedene študije. Za spodbujanje povezovanja organizacij, ki delujejo na tem področju, bo zgodnje učenje jezikov leta 2007 prednostna naloga za program Comenius in mreže ključne dejavnosti „Jeziki“ (I.1.3.).

Programi Socrates so podprli zgodnje učenje jezikov in s tem povezano usposabljanje učiteljev s financiranjem 11 projektov Lingua (I.1.4) in skoraj 4 000 asistentov za jezike (za 13 % več), nekatere tudi za osnovno in predšolsko izobraževanje (I.1.5). V osnovnem in predšolskem izobraževanju se bo v okviru programa vseživljenjskega učenja še naprej spodbujalo poučevanje z asistentom za jezik.

5.1.2. Učenje jezikov v srednješolskem izobraževanju in usposabljanju

V akcijskem načrtu so bile države članice pozvane, da učencem še naprej zagotavljajo možnosti učenja vsaj dveh tujih jezikov, s poudarkom na učinkoviti komunikacijski sposobnosti, sposobnosti učenja jezikov in medkulturnih kompetencah.

Estonija, Francija, Nemčija, Litva, Slovenija in Španija: evropski oddelki/dvojezični pouk

Nekatere države so uvedle „evropske oddelke“, v katerih se poučuje več jezikov, prav tako se poučujejo nejezikovni predmeti v tujem jeziku, posebna pozornost pa je namenjena evropskemu sodelovanju in medkulturnemu izobraževanju. Takšne pobude so pogosto pilotski projekti, katerih namen je njihova vključitev v ustaljeno izobraževanje.

Grčija: večtematski pristop k jezikom

Zaradi reforme učnega načrta v osnovnih in srednjih šolah ima učenje jezikov horizontalno dimenzijo, ki vključuje več sodelovanja pri učenju maternega jezika in drugih predmetov. Posebna pozornost je namenjena ozaveščanju učencev o jezikovni in kulturni različnosti in razvijanju medkulturnega znanja.

Nemčija, Nizozemska, Francija, Finska in Avstrija: CertiLingua, evropska ocena odličnosti večjezičnih, evropskih in mednarodnih kompetenc

Certilingua je dopolnilo k zaključnim spričevalom, ki označuje raven odličnosti večjezičnih, evropskih in mednarodnih kompetenc, ki jih učenci dosežejo v vsaj dveh tujih jezikih. Na šolah, na katerih se zagotavlja Certilingua, se poučuje vsaj en nejezikovni predmet v tujem jeziku, njihov cilj pa je razviti medkulturne kompetence učencev prek evropskih in mednarodnih projektov. Pobuda Certilingua izvira iz čezmejnega sodelovanja med nemškimi in nizozemskimi šolami, postopoma pa se širi tudi na druge države. Njen cilj je povečati preglednost jezikovnih in medkulturnih znanj učencev z zagotavljanjem kakovostne ocene odličnosti, priznane v različnih državah¹⁰.

¹⁰ <http://www.learn-line.nrw.de/angebote/certilingua/>.

Komisija je podprla prizadevanja držav članic s povečanjem možnosti za šole iz različnih držav, da se skupaj učijo jezike ter nadalje razvijejo medkulturne kompetence in večjezično razumevanje.

V okviru programa Comenius se je povečalo število šolskih jezikovnih projektov, ki jim je bilo dodeljeno 19 % proračuna, namenjenega za šolske projekte v okviru programa Comenius (čeprav je bil priporočeni cilj v akcijskem načrtu 25 %). Poleg tega je bilo v obdobju 2004–2006 podprtih 2 951 skupnih jezikovnih projektov, ki so vključevali 53 118 učencev in 8 853 članov osebja, udeleženih v izmenjavi razredov (I.2.1). Sedaj se v okviru programa vseživljenjskega učenja skušajo doseči cilji, priporočeni v akcijskem načrtu.

Študija o jezikovnih in medkulturnih znanjih, pomembnih za vsako fazo izobraževanja ali usposabljanja (I.2.2) bo zaključena do konca leta 2007. Vključevala bo predloge, kako izboljšati sedanje učenje jezikov za razvoj medkulturnih znanj in kako določiti ustrezne cilje za medkulturne kompetence učencev v osnovnem in srednješolskem izobraževanju. V okviru programa Comenius je bilo financiranih 14 projektov in 2 mreži za razvoj materiala in modulov za usposabljanje, da se spodbudijo pristopi za večjezično razumevanje (I.2.3).

5.1.3. Spodbujanje učenja nejezikovnih predmetov v tujem jeziku

Učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku je vedno bolj pogosto v evropskih razredih, saj se obravnava kot učinkovit način za krepitev komunikacijskih znanj in motivacijo učencev.

Nadaljnji razvoj učnega materiala za učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku je bil podprt v okviru štirih projektov Lingua (I.2.4), prednost pa so imeli šolski projekti v okviru programa Comenius, ki so se osredotočili na pristope učenja nejezikovnih predmetov v tujem jeziku (I.2.5). V programu vseživljenjskega učenja imajo prednost še vedno partnerstva med šolami, ki spodbujajo zgodnje učenje jezikov, večjezično razumevanje in učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku.

Marca 2005 se je v Luksemburgu odvijal evropski simpozij „Spreminjajoči se evropski razred – možnost večjezičnega izobraževanja“ v sodelovanju z luksemburškim predsedstvom EU, ki je ministrom za izobraževanje na zasedanju maja 2005 poročalo o sklepih simpozija. Na simpoziju je bilo ponovno poudarjeno, da je učencem treba zagotoviti učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku na različnih ravneh šolskega izobraževanja. Prav tako je bilo izpostavljeno, da je učiteljem treba zagotoviti posebno usposabljanje za poučevanje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku.

Leta 2006 je mreža Eurydice objavila raziskavo o „učenju nejezikovnih predmetov v tujem jeziku v evropskih šolah“ (I.2.7), ki navaja glavne značilnosti učenja nejezikovnih predmetov v tujem jeziku v evropskih državah. Zanimanje za učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku se sicer povečuje, vendar je trenutno vključenih le malo učencev, poleg tega pa se stanje med državami močno razlikuje. Če se bo na splošno uvedlo učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku, so glede na raziskavo v večini držav potrebna prizadevanja za usposabljanje učiteljev. Še eno področje, ki zahteva nadaljnje delo, je vrednotenje, vendar je učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku v večini držav še vedno v zgodnjih fazah, zato vrednotenje praks učenja nejezikovnih predmetov v tujem jeziku ni razširjeno.

5.1.4. Učenje jezikov v visokošolskem izobraževanju

V skladu z akcijskim načrtom bi morala vsaka univerza vzpostaviti skladno jezikovno politiko, da bi lahko podprla učenje jezikov za vse študente in jim omogočila študij v tujini.

Belgija, Češka republika, Romunija: multidisciplinarno univerzitetno izobraževanje

Nekatere univerze v Belgiji (nizozemsko govoreča Skupnost), na Češkem in v Romuniji nudijo študij naravoslovja, zgodovine ali geografije s sekundarnim študijem tujih jezikov, ki v nekaterih primerih vodi do dvojne diplome. Ta kombinacija različnih področij izboljšuje jezikovne kompetence, prav tako pa bi se morala uporabljati pri usposabljanju bodočih učiteljev nejezikovnih predmetov v tujem jeziku.

Komisija je število intenzivnih jezikovnih tečajev Erasmus povečala, tako da so lahko na voljo 6,4 % študentov, ki gredo v tujino (čeprav je bil cilj v akcijskem načrtu 10 %) (I.3.1). Ta odstotek se med državami močno razlikuje, in sicer so slovenske in turške univerze zbudile veliko zanimanja za svoje intenzivne jezikovne tečaje Erasmus, ki se jih je udeležilo več kot 35 % tujih študentov, medtem ko je bila stopnja udeležbe na čeških, estonskih, finskih, nemških, madžarskih in norveških univerzah nekaj čez 10 %. V obdobju 2004–2006 je skupaj 10 000 študentov izkoristilo možnost intenzivnega jezikovnega tečaja Erasmus. V okviru programa vseživljenjskega učenja so zagotovljeni nadaljnji intenzivni jezikovni tečaji Erasmus, čeprav je potrebnih več ukrepov na univerzitetni ravni za spodbujanje učenja jezika države gostiteljice kot drugega jezika za tuje študente.

Glede mednarodnega sodelovanja visokošolskih institucij se v okviru programa Erasmus Mundus podpirajo projekti skupnih magisterijev v različnih državah članicah, v katerih se študenti iz držav, ki niso članice EU, lahko učijo vsaj dva različna evropska jezika. V obdobju 2004–2006 je 2 325 študentov iz držav izven EU prejelo podporo za 57 različnih magistrskih študijev, vključno s tremi iz jezikoslovja in predmetov, povezanih z jeziki. Program Tempus podpira sodelovanje univerz v EU in 26 partnerskih državah iz Zahodnega Balkana, Vzhodne Evrope, Srednje Azije, Severne Afrike in Bližnjega Vzhoda, da se olajša posodabljanje univerz, vzajemno učenje med regijami in narodi ter razumevanje med kulturami. Jezikovno usposabljanje je običajno del takšnih projektov, v obdobju 2004–2006 pa je bil cilj dveh projektov sodelovanje na področju poučevanja jezikov. V okviru programov sodelovanja z ZDA, Kanado, Japonsko, Avstralijo in Novo Zelandijo je bilo prav tako podprtih 6 projektov za razvoj učnih načrtov za učenje jezikov.

5.1.5. Učenje jezikov za odrasle

V akcijskem načrtu je bila predlagana zagotovitev dostopnih možnosti učenja jezikov za odrasle, npr. usposabljanje na delovnem mestu, izobraževalni tečaji za odrasle ali neuradno učenje, povezano s kulturnimi dejavnostmi.

Belgija, Češka republika: kuponi za jezike in jezikovni viri na internetu

Udeležba na jezikovnih tečajih ni samo vprašanje zadostne motivacije in časa, temveč tudi ekonomskih sredstev. Za spodbuditev vseživljenjskega učenja jezikov sta Belgija in Češka republika uvedli sistem kuponov, ki ga sofinancirajo država, delodajalci in uporabniki, po poročanju pa znatno povečuje povpraševanje po jezikovnih tečajih med odraslimi.

Spletne strani so en način spodbujanja odraslih k učenju jezikov. V Belgiji obstaja podatkovna zbirka „Word wat je wil“¹¹, ki med drugim vsebuje vse uradne in zasebne jezikovne tečaje. Na Češkem trenutno razvijajo „nacionalni državni portal“. Ta stran bo ponujala brezplačne spletne jezikovne tečaje v skladu s skupnim evropskim referenčnim okvirom.

Irska, Slovenija in Španija: možnosti učenja jezikov za odrasle

Na Irskem in v Sloveniji je raven povpraševanja odraslih po možnostih učenja jezikov visoka, obstaja pa veliko lokalnih pobud za zadovoljitev povpraševanja prek mreže knjižnic, kulturnih združenj, jezikovnih klubov in izobraževanja odraslih.

Jezikovne šole za odrasle so že več let značilne za španski izobraževalni sistem na regionalni in nacionalni ravni. Povezane so v mrežo in nudijo učenje 20 različnih jezikov na osnovni in višji stopnji v skladu s skupnim evropskim referenčnim okvirom, prav tako pa so dokazano finančno izvedljive.

Da bi spodbudila več odraslih k učenju jezikov, Komisija razvija spletni portal (I.4.1), ki bo širši javnosti in strokovnjakom za jezik zagotovil lažji dostop do virov informacij in smernic.

5.1.6. Učenci jezikov s posebnimi potrebami

Učenje jezikov se zdaj začne bolj zgodaj in je vključeno v osnovni učni načrt obveznega izobraževanja v večini držav članic, vendar je prav tako treba upoštevati učence s posebnimi potrebami. Komisija je financirala študijo o „posebnih izobraževalnih potrebah v Evropi, poučevanje in učenje jezikov“ (I.5.1), katere sklep je bil, da ni dokazov za to, da bi bilo treba učence s posebnimi potrebami izključiti iz učenja jezikov, prav tako pa je izpostavila, da učenje jezikov ne vodi samo do uspešne komunikacije, temveč izboljšuje osebni in izobraževalni razvoj ter vključuje evropske državljanske vrednote. V okviru študije so se obravnavale prakse učenja, navedena pa so tudi priporočila, kako skrbeti za učence s posebnimi potrebami prek individualnih izobraževalnih načrtov in učenja v dvojicah (učitelj jezika in učitelj za učence s posebnimi potrebami) ter zagotavljanja ustreznega usposabljanja učiteljev kot dela ustaljenega usposabljanja za bodoče učitelje.

Avstrija in Estonija: znakovni jezik priznan kot manjšinski jezik

V teh dveh državah je bil znakovni jezik pred kratkim priznan kot manjšinski/uradni jezik. Uradnemu priznanju so sledili raziskovalni programi, podpora za centre za strokovno usposabljanje in začetek tečajev za izobraževanje učiteljev znakovnega jezika.

5.1.7. Paleta jezikov

Države članice so bile pozvane, da zagotovijo učenje najširše možne palete jezikov na vseh izobraževalnih ravneh. Paleta ponujenih jezikov je neenakomerno porazdeljena. Na eni strani nekatere države članice nudijo zelo omejeno paleto jezikov (večinoma angleščino ter nekaj drugih jezikov v posebnih učnih načrtih v obmejnih območjih ali za skupnosti priseljencev). Na drugi strani pa države članice, ki nudijo svobodno izbiro jezikov, poročajo o težavah pri izvajanju te politike v šolah. Družine se pogosto ne zavedajo koristi učenja več kot enega jezika. Reforme učnih načrtov, katerih cilj je razširiti ponujeno paleto jezikov, je treba podpreti z ustreznimi informacijami.

¹¹ <http://www.wordwatjewil.be>.

Avstrija, Francija, Nemčija, Grčija: poučevanje jezikov sosedov

Leta 2003 je dežela Spodnja Avstrija (Avstrija) uvedla načrt „Sprachoffensive“ (jezikovni napad), katere cilj je 13 000 učencev poučevati češčino, slovaščino in madžarščino. Prav tako je bil ustanovljen regionalni center, ki zagotavlja pomoč jezikoslovcev in podporo za šole in podjetja, ki delujejo v drugih državah.

Francija je s pomočjo informacijskih kampanj in uvedbo dvojezičnih razredov število učencev, ki so se odločili za učenje nemščine, povečala za 10 %. Ta primer kaže na potencial za spreminjanje odnosa, če se sprejmejo ustrezni ukrepi.

V Trakiji je že na voljo dvojezični grško-turški učni načrt za turško manjšino, vendar je bil v šolskem letu 2006/2007 uveden pilotni program za poučevanje turščine v nekaterih višjih srednjih šolah z ustaljenim učnim načrtom, namen katerega je izboljšati odnose med državama.

5.2. Strateško področje 2: boljše poučevanje jezikov

5.2.1. Jeziku prijazna šola

Šole in izobraževalne ustanove so bile pozvane, da sledijo celostnemu pristopu pri učenju jezikov in povezujejo učenje maternega jezika, učnega jezika, če je drugačen, tujih jezikov in jezikov skupnosti priseljencev. Komisija je spodbujala ta pristop z zagotavljanjem podpore šolskim projektom na tem področju v okviru programa Comenius (II.1.1).

Finska: jeziki priseljencev kot učni jeziki

Finski izobraževalni sistem podpira ohranjanje in razvoj maternega jezika priseljencev, da se zagotovi funkcionalna dvojezičnost. Leta 2003 je bil zagotovljen pouk v 52 jezikih. Ruščina, somalščina in albanščina so kot materni jeziki priseljencev najbolj razširjeni učni jeziki.

Italija: pobuda „talking the world“

Cilj te pobude je spodbujati koncept jeziku prijazne šole prek sklopa osnovnih dejavnosti, ki vključujejo učitelje in povezovanje šol. Akcijski načrt je bil uporabljen kot osnova za razpravo in navdih.

5.2.2. Jezikovni razred

Za podpiranje inovativnih metod za poučevanje in učenje jezikov se jezikovni izdelki, razviti v okviru programov Socrates in Leonardo (II.2.2), širijo prek različnih pobud, kar se bo nadaljevalo tudi v okviru programa vseživljenjskega učenja. Pobuda za spletna partnerstva med šolami eTwinning, ki šolam omogoča sodelovanje prek interneta, je okrepila jezikovne sposobnosti ter do neke mere spodbudila večjezično razumevanje in uporabo jezikov partnerskih šol (II.2.3).

5.2.3. Usposabljanje učiteljev jezikov

Države članice vse več pozornosti posvečajo usposabljanju učiteljev, zlasti kot načinu za zagotavljanje učinkovitega poučevanja jezikov na osnovni ravni in prek učenja nejezikovnih predmetov v tujem jeziku. V mnogih državah članicah za učitelje jezikov sicer ni obvezno, da preživijo določeno obdobje v državi, katere jezik poučujejo, vendar strokovni delavci in vodje usposabljanj učiteljev, ki uporabljajo projekte mobilnosti v okviru evropskih izobraževalnih programov (Erasmus, Comenius, Leonardo) za izboljšanje svojih jezikovnih znanj, poudarjajo potrebo po tem.

Avstrija, Češka republika, Nemčija in Poljska: dvojno usposabljanje za učitelje jezikov

V teh državah začetno usposabljanje učiteljev diplomantom zagotavlja kvalifikacije iz dveh različnih področij, na primer iz področja jezikov in še enega drugega predmeta. Ta sistem izboljšuje jezikovna znanja učiteljev in pomaga pripravljati bodoče učitelje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku.

Luksemburg: usposabljanje večjezičnih učiteljev

Osnovnošolski učitelji se usposablajo za poučevanje v treh nacionalnih jezikih, in sicer luksemburškem, nemškem in francoskem, in za poučevanje nejezikovnih predmetov v enem od teh jezikov. Srednješolski učitelji jezikov morajo vsaj dve leti študirati v državi svojega ciljnega jezika. Srednješolski učitelji nejezikovnih predmetov morajo znati poučevati v nemščini in francoščini.

Za razširitev dostopa do projektov poučevanja jezikov v okviru programov Socrates in Leonardo je Komisija nacionalne agencije pozvala, da uvedejo informacijske kampanje o mobilnosti za učitelje jezikov in njihove vodje usposabljanj (II.3.1). En projekt za širjenje informacij je bil namenjen zlasti spodbujanju uvajanja asistentov za jezike. Zaradi tega se je delež proračuna, namenjenega uvajanju asistentov za jezik, v letu 2006 zvišal na 26 %, kar je preseglo cilj 25 % iz akcijskega načrta. V okviru programa vseživljenjskega učenja uvajanje asistentov za jezik ni omejeno na jezike, temveč je ta možnost odprta za vse predmete, poseben poudarek pa je na učenju nejezikovnih predmetov v tujem jeziku. Pri usposabljanju na delovnem mestu v okviru programa Comenius se je 65 % skupnega števila prijav nanašalo na jezike. V obdobju 2004–2006 se je v tujini usposabljal več kot 15 000 učiteljev jezikov v okviru programa Comenius, 765 učiteljev jezikov za izobraževanje odraslih v okviru programa Grundtvig in 1 820 učiteljev za poklicno izobraževanje v okviru programa Leonardo.

Komisija je prav tako financirala študijo, da se opredeli referenčni okvir za evropski profil za izobraževanje učiteljev jezikov (II.3.2). V študiji so določene osnovne zahteve za oblikovanje skupnega profila, zlasti pa je predlagano specifično usposabljanje učiteljev jezikov na visokošolski ravni z obveznim usposabljanjem v drugi državi in ustreznim usposabljanjem v zvezi z metodologijo in medkulturnimi znanji. Študijo sedaj proučuje Evropska mreža jezikovnih inšpektorjev (IV.2.1), njeni sklepi pa bodo obravnavani in razdeljeni na simpozijumu (II.4.2).

5.2.4. Zagotavljanje učiteljev jezikov

Učitelji jezikov in dejansko vsi učitelji, ki želijo poučevati v tujini, se še vedno soočajo z velikimi ovirami. Vendar obstaja določena stopnja prožnosti. V obmejnih območjih so se izvedli spodbudni poskusi, v okviru katerih učitelji delajo na obeh straneh meja ali se izmenjujejo v okviru programov izmenjave. Komisija je financirala študijo o „odkrivanju in odpravljanju ovir za mobilnost učiteljev tujih jezikov“ (II.4.1), ki navaja orodja za lajšanje mobilnosti učiteljev jezikov in glavne ugotovljene ovire. V študijo je vključeno tudi priporočilo, da je treba vzpostaviti strategijo mobilnosti za učitelje jezikov na evropski ravni, da se spodbudijo dvostranske in večstranske izmenjave, podprejo izmenjave zlasti bodočih in mladih učiteljev, spodbudi priznavanje kvalifikacij, pridobljenih z mobilnostjo, organizirajo delavnice in delovni obiski na delovnem mestu v tujini kot oblika usposabljanja učiteljev ter vzpostavi klirinški sistem, da se uskladi ponudba in povpraševanje v vseh državah in inštitucijah.

Estonija, Poljska in druge srednjeevropske in vzhodnoevropske države: ponovna kvalifikacija učiteljev jezikov

V zadnjih desetih letih sta Poljska in Estonija skupaj z drugimi srednjeevropskimi in vzhodnoevropskimi državami vzpostavili programe usposabljanja učiteljev za prekvalificiranje/ponovno kvalificiranje presežnih učiteljev jezikov, zlasti z ruščine na angleščino. Sprejeti so bili dodatni ukrepi za ponovno kvalificiranje učiteljev jezikov, ki nimajo ustreznih diplom. Ti ukrepi dokazujejo, da je tehnično možno razširiti paleto jezikov v učnem načrtu, če se sprejmejo politične odločitve in se uskladijo s povpraševanjem.

Romunija: podiplomsko usposabljanje učiteljev na daljavo v podeželskih območjih

Cilj projekta, ki ga podpirata romunska vlada in Svetovna banka, je izboljšati usposabljanje učiteljev, ki živijo v podeželskih območjih. Štiri univerze so uvedle podiplomske kvalifikacijske tečaje na daljavo v francoščini in angleščini, ki jih je razvila multidisciplinarna ekipa in ki so na voljo za vse učitelje, ki želijo poučevati jezike. Ob uspešno zaključenih tečajih, ki so povezani z drugimi programi za usposabljanje učiteljev na daljavo, učitelji prejmejo uradno spričevalo. V letu 2007 bo dvesto učiteljev angleščine in francoščine prejelo svoje nove strokovne diplome.

5.2.5. Preverjanje jezikovnega znanja

Države sledijo jasnemu trendu reformiranja nacionalnih učnih načrtov, da jih lahko uskladijo s skupnim evropskim referenčnim okvirom za jezike, zlasti na srednješolski ravni, temu primerno pa so bili revidirani tudi zaključni izpiti. Učitelji na vseh ravneh izobraževanja vse pogosteje uporabljajo evropski jezikovni portfelj kot pomoč pri poučevanju, čeprav izobraževalni material pogosto ni primeren za ta pristop. O obsegu sprememb v jezikovnih razredih z uporabo skupnega referenčnega okvira se je razpravljalo na forumu o politiki, ki ga je organiziral Svet Evrope februarja 2007, udeležila pa se ga je tudi Komisija (II.6.4).

Več držav: opredelitev stopnje znanja jezika glede na ravni skupnega evropskega referenčnega okvira

Avstrija, Belgija, Češka republika, Estonija, Francija, Nemčija, Italija, Litva, Luksemburg, Poljska, Romunija, Španija in Združeno kraljestvo bodo začele, so že začele ali pa načrtujejo preoblikovanje učnih načrtov in povezovanje zaključnih izpitov za tuje jezike z ravnmi skupnega evropskega referenčnega okvira. To omogoča objektivna preverjanja jezikovne sposobnosti, saj skupni evropski referenčni okvir zajema komunikacijske kompetence v vseh jezikih.

Nizozemska: profil jezikovne kompetence

V nizozemskem izobraževalnem sistemu skupni evropski referenčni okvir vse pogosteje določa standarde za opredeljevanje jezikovnih znanj. Prav tako je bil uveden v programe višjih strokovnih kvalifikacij in poklicno izobraževanje, da se opredelijo profili kompetence. Evropski jezikovni portfelji so se razvili in potrdili za skoraj vse vrste šol. Sedaj se razvija elektronski evropski jezikovni portfelj za širšo ciljno skupino, in sicer za vse, ki se učijo jezike.

Francija, Italija in Luksemburg: zunanje izdajanje spričeval o znanju jezika

Za večjo preglednost ravni jezikovnih kompetenc učencev ob koncu srednješolskega izobraževanja se v francoskem izobraževalnem sistemu razvija izdajanje spričeval o znanju jezika v sodelovanju z ustanovami, ki spodbujajo učenje jezikov partnerskih držav. Podoben projekt v Italiji „Lingue 2000“ učencem sedaj omogoča, da prejmejo zunanje spričevalo, ki ga zagotovijo pooblašene tuje ustanove.

V Luksemburgu lahko jezikovno znanje učencev v zadnjih dveh letih srednje šole preverijo pooblaščen tuje ustanove. To zajema jezike, ki se poučujejo na šoli, in jezike, ki niso del učnega načrta. To spričevalo je del poročil učencev ob zaključku semestra.

Komisija si v skladu z zahtevami Evropskega sveta z zasedanja v Barceloni prizadeva za razvoj evropske raziskave o jezikovnih kompetencah (II.6.1), ki se bo prvič izvedla leta 2010, da se zagotovijo primerljive informacije o ravni kompetenc v dveh jezikih ob koncu obveznega šolanja v Evropi.

Evropska komisija je skupni evropski referenčni okvir prav tako uporabila za izboljšanje preglednosti, informacij in smernic za politike poklicnega usposabljanja. Evropski jezikovni potni list, ki temelji na skupnem evropskem referenčnem okviru in je del evropskega jezikovnega portfelja, je bil vključen v Europass, enotni okvir za kvalifikacije (II.6.2). Od februarja 2005 je bilo na internetu ustvarjenih skoraj 50 000 jezikovnih potnih listov, pri čemer je bilo prenesenih 181 806 praznih predlog, ki se niso izpolnile na spletu. Življenjepis Europass, ki vključuje oddelek za jezike, je celo še bolj priljubljen, saj je bilo do sedaj na internetu napisanih več kot milijon življenjepisov, okrog 1,7 milijona pa je bilo prenesenih.

Komisija je za zbiranje in dostop do informacij o uporabi spričeval o znanju jezikov ter njihovi naravi in kakovosti financirala študijo o „popisu izdajanja spričeval o znanju jezika v Evropi“ (II.6.3). Avtorji so na podlagi ugotovitev Komisiji priporočili sodelovanje z zadevnimi zainteresiranimi stranmi, da se izboljša kakovost razvoja in potrjevanja preverjanj znanja, določijo standardi kakovosti in kodeks ravnanja za izdajanje spričeval o znanju jezika v Evropi ter podpre sodelovanje med ponudniki spričeval v različnih državah in s splošnimi izobraževalnimi ustanovami.

5.3. Strateško področje 3: oblikovanje jeziku prijaznega okolja

5.3.1. Vključujoč pristop k jezikovni različnosti

V akcijskem načrtu je prvič na ravni Komisije določena vizija za jezikovne politike, ki vključujejo več kot le poučevanje tujega jezika ter zajemajo vse jezike, govornice v Evropi, in sicer uradne, regionalne, manjšinske jezike ali jezike skupnosti priseljencev. Leta 2006 je bila organizirana evropska konferenca o „regionalnih in manjšinskih jezikih v izobraževalnih sistemih“ (III.1.1), da se povežejo zainteresirane strani s področja izobraževanja za regionalne in manjšinske jezike ter da se jim omogoči izmenjava dobrih praks. V okviru poročila Euromosaic (III.1.2) je bil raziskan položaj regionalnih in manjšinskih jezikov v državah, ki so se Evropski uniji pridružile leta 2004. V pripravi je posodobitev za Romunijo in Bolgarijo.

Ta nov pristop k jezikom in jezikovni različnosti se v celoti odraža v programu vseživljenjskega učenja, v okviru katerega so vsi jeziki primerni za financiranje, vključno z regionalnimi in manjšinskimi jeziki (III.1.3). Komisija si prek evropskih konferenc, lokalnih seminarjev in srečanj za povezovanja v mrežo posebej prizadeva zagotoviti, da so zainteresirane strani za regionalne in manjšinske jezike dobro obveščene o možnostih dostopa do ustaljenih programov, zlasti programa vseživljenjskega učenja.

Program Kultura 2000 je v obdobju 2004–2006 podprl 150 prevajalskih projektov za spodbujanje kulturne in jezikovne različnosti v Evropi. Spodbujanje kulturne in jezikovne različnosti je prav tako temelj novega programa za kulturo za obdobje 2007–2013.

Ta vključujoča vizija je v skladu z Evropsko listino za regionalne in manjšinske jezike, ki jo je ratificiralo 22 članic Sveta Evrope, med njimi 14 držav članic EU. Države članice

praviloma zagotavljajo del pouka ali ves pouk v priznanih manjšinskih jezikih. Prav tako je po poročanju spodbudno poučevanje z izpostavljanjem in poglobljanjem v različne lokalne jezike, zlasti za otroke.

Finska/Norveška/Švedska: dvojezične šole v obmejnih območjih

Mreža partnerstev med mesti podpira učenje jezikov prek čezmejnega sodelovanja med šolami, na katerih se govori finsko, norveško in švedsko. Nekatere šole so sestavile skupni učni načrt in prav tako spodbujajo poučevanje sosednjih jezikov prek poučevanja nejezikovnih predmetov v tujem jeziku in izmenjave učiteljev.

Italija/Avstrija/Slovenija: projekt Cromo

Cromo je čezmejni projekt (2005–2007), ki ga financirajo nacionalne oblasti Avstrije, Italije in Slovenije. Pomaga graditi mostove med obmejnimi skupnostmi v Furlaniji – Julijski krajini (Italija), na Koroškem (Avstrija) in v Sloveniji z razvijanjem skupnih orodij v obliki dopolnila k evropskemu jezikovnemu portfelju, ki srednješolcem omogočajo razvoj jezikovnih, metakognitivnih in medkulturnih kompetenc za ohranjanje medkulturnega dialoga.

Slovaška, države Podonavja: spodbujanje jezikov in kultur sosednjih držav

Mednarodno združenje „Donava“ združuje turistične urade iz držav ob Donavi. Vsako leto izberejo temo za spodbujanje kulture in jezika vsake države.

Švedska: večkulturno izobraževanje v predšolskih ustanovah

Marca 2005 je bil v učni načrt za predšolsko izobraževanje vključen nov cilj, in sicer podpiranje otrok, katerih materni jezik ni švedščina, da se okrepi razvoj njihovega jezika in identitete. Vladni predlog zakona, ki predlaga spremembo, prav tako izpostavlja potrebo po osebju za dvojezično in kulturno pomoč ter podpori za pripravljanje izobraževalnega materiala v drugih jezikih, razen v švedščini.

Združeno kraljestvo: izobraževanje staršev za ohranjanje dvojezičnosti v družini

V Walesu se je začel program Twk (Rast) za ponovno oživitev uporabe valižanščine. Informacijska kampanja programa je usmerjena v zdravstveni sektor, porodnišnice, starše in bodoče starše, obvešča pa jih o prednostih dvojezičnosti in spodbuja uporabo valižanščine doma z otroki. Del informacijske kampanje spodbuja uporabo valižanščine na delovnem mestu, pri čemer kartice Saint Dwyren in značke „Working Welsh“ identificirajo govorce valižanščine na delovnem mestu in spodbujajo ljudi, da z njimi govorijo v valižanščini.

5.3.2. Oblikovanje jeziku prijaznih skupnosti

V skladu s priporočili iz akcijskega načrta projekti partnerstev med mesti bistveno podpirajo neformalno učenje jezikov in jezikovno različnost (III.2.1). Tri od enajstih najboljših praks, izbranih v okviru nagrad Zlate zvezde 2006, vključujejo dejavnosti za spodbujanje jezikovne in kulturne različnosti. V programu „Evropa za državljane 2007–2013“ sta kulturna in jezikovna različnost med horizontalnimi značilnostmi vseh ukrepov v času celotnega programa.

Na področju medijev je Komisija (Generalni direktorat za informacijsko družbo – program Media) na začetku leta 2007 začela s študijo o potrebah in praksah avdiovizualne industrije na področju sinhronizacije in podnaslavljanja (III.2.2). Do konca leta 2007 bo v okviru študije raziskan evropski trg, vključevala pa bo tudi priporočila za spodbujanje jezikovne različnosti in lažjanje širjenja avdiovizualnih izdelkov med evropskimi državami.

5.3.3. *Izboljševanje zagotavljanja in uporabljanja jezikovnega učenja*

V akcijskem načrtu so navedeni tisti ukrepi programa Socrates, katerih ciljna skupina za spodbujanje učenja jezikov in jezikovne različnosti so odrasli. V odziv je bilo v okviru programa Grundtvig (III.3.1) podprtih 14 projektov in 2 mreži za razvoj orodij in tečajev za usposabljanje učiteljev jezikov. Šest projektov se je osredotočilo na priseljske in etnične skupnosti. Skupaj je 300 partnerstev za učenje spodbujalo jezike v izobraževanju odraslih, pri tem pa se jih je 105 osredotočilo na priseljske in etnične skupnosti (33 % skupnega števila partnerstev).

V programu vseživljenjskega učenja je ena izmed prednostnih nalog za večstranske projekte programa Grundtvig „razvoj možnosti izobraževanja odraslih v povezavi z jezikovno, družbeno in kulturno integracijo“.

Evropsko jezikovno priznanje (III.3.2) je bilo okrepljeno z novimi dejavnostmi, katerih cilj je motiviranje odraslih za učenje jezikov (nagrada za Evropskega učitelja/učenca jezikov leta ter informacijske kampanje o učenju jezikov, zlasti Evropski dan jezikov). Te dejavnosti so bile uvedene v letih 2005 in 2006, zdaj pa so med rednimi dejavnostmi v programu vseživljenjskega učenja.

Do konca leta 2007 bo zaključena študija o razlikah v zagotavljanju poučevanja jezikov (III.3.3) v EU v obdobju 1999–2005. V okviru te študije se bo ugotavljalo, ali se je spremenilo število poučevanih jezikov in število učencev, ki se učijo jezikov, prav tako pa se bodo opredelili trendi.

5.4. **Okvir za napredek**

5.4.1. *Bolje utemeljene odločitve*

V tem oddelku so obravnavani ukrepi za zagotavljanje izmenjave informacij in dobrih praks med Komisijo in državami članicami ter za določitev novih področij politike.

Za izmenjavo dobrih praks in razpravo o jezikovnih vprašanjih v okviru skupnih ukrepov je bila ustanovljena delovna skupina za jezike, ki spremlja izvajanje akcijskega načrta in Komisiji pomaga dosegati cilje v okviru Izobraževanja in usposabljanja 2010, izobraževalnega dela lizbonske strategije (IV.1.1).

Študija o načinih motiviranja državljanov za učenje jezikov (IV.1.2) je privedla do publikacije „Lingo!“, ki predstavlja dobre prakse na področju motiviranja. V okviru študije so bila obravnavana glavna vprašanja motiviranja, kot so podpiranje mrež za spodbujanje jezikov na vseh ravneh, dajanje več poudarka na izobraževanje odraslih, zlasti v neformalnih in priložnostnih situacijah, ter uporabljanje medijev in tehnik trženja za usmerjanje pozornosti na jezike.

Študija o stroških neobstoja večjezičnosti (IV.1.3a) sicer ni bila izvedena, vendar je bila delno vključena v razširjeno študijo o „vplivih pomanjkanja znanja tujih jezikov v podjetjih na evropsko gospodarstvo“ (IV.1.3b), s katero je bilo ugotovljeno, da imajo zaradi pomanjkanja jezikovnih znanj podjetja znatne izgube, prav tako pa je bila priporočena podpora za podjetja za izboljšanje njihovega upravljanja jezikovnih znanj prek razvijanja razpoložljivih jezikovnih znanj v podjetju, zagotavljanja usposabljanja za zaposlene in priložnosti za pridobitev delovnih izkušenj za tuje študente ali zaposlene ter sodelovanja v mednarodnih izmenjavah med podjetji. Prav tako je treba izboljšati povezave med podjetji in izobraževanjem ter bolj

ceniti in razvijati obstoječa jezikovna znanja otrok priseljenkih delavcev, skupaj z nacionalnim jezikom države gostiteljice.

Vprašanja večjezičnosti v raziskavah so bila vključena v dva projekta v okviru Šestega okvirnega raziskovalnega programa (IV.1.4). Sedmi okvirni raziskovalni program prav tako podpira jezikovno različnost na področju socio-ekonomskih znanosti in humanistike.

Evropska mreža Eurodyce je leta 2005 izdala publikacijo o „*ključnih podatkih o poučevanju jezikov na šolah v Evropi*“ (IV.1.5), ki opisuje položaj poučevanja jezikov v letu 2003. Druga izdaja, ki zajema obdobje 2004–2006, bo objavljena okrog sredine leta 2008 in bo omogočila statistično primerjavo in analizo trendov.

Podrobnosti o tem, kako so programi na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine, medijev in kulture v obdobju 2004–2006 spodbujali jezike (IV.1.6), so vključene v zadevnih oddelkih tega dokumenta. Poleg tega je treba poudariti, da je program Mladina vključeval okrog 1 000 000 mladih in podprl izmenjave okrog 6 000 prostovoljnih delavcev. Spodbujalo se je tudi jezikovno pripravlanje, ki je bilo za Evropsko prostovoljno službo celo obvezno. Poleg tega sta priznavanje kulturne, medkulturne in jezikovne različnosti v Evropi ter spodbujanje neformalnega učenja jezikov med glavnimi cilji novega programa Mladi v akciji (2007–2013).

5.4.2. *Učinkovitejše širjenje informacij med strokovnimi delavci*

Leta 2006 je bila ustanovljena Evropska mreža inšpektorjev za izobraževanje in usposabljanje v tujem jeziku (IV.2.1), da se spodbudi izmenjava dobrih praks za izboljšanje kakovosti poučevanja jezikov. Do sedaj se je mreža osredotočila na tri vidike, in sicer na podpiranje vodstva šole glede poučevanja tujih jezikov, začetno usposabljanje učiteljev in usposabljanje na delovnem mestu ter vpliv inšpekcijskih sistemov in praks. V okviru projekta Arion, ki podpira študijske obiske zainteresiranih strani s področja izobraževanja, je bilo organiziranih 36 študijskih obiskov v zvezi s poučevanjem jezikov, ki so vključevali skoraj 400 udeležencev, vključno z učitelji jezikov, ravnatelji, oblikovalci politik in velikim številom jezikovnih inšpektorjev (II.3.3). Projekt Arion se nadaljuje v okviru programa vseživljenjskega učenja, poudarek pa bo zlasti na dejavnostih, usmerjenih v jezike.

5.4.3. *Jasni postopki za nadaljnje ukrepe v zvezi z akcijskim načrtom*

Za zagotovitev trajnega učinka so cilji akcijskega načrta vključeni v program vseživljenjskega učenja za obdobje 2007–2013 (IV.3.1). Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne različnosti je splošni cilj programa vseživljenjskega učenja, kar se odraža v specifičnih programih za šole (Comenius), univerze (Erasmus), poklicno izobraževanje (Leonardo) in izobraževanje odraslih (Grundtvig). Specifične programe dopolnjuje medsektorska dejavnost za jezike (ključna dejavnost 2 „Jeziki“). Vsi jeziki so primerni, in sicer uradni jeziki, regionalni, manjšinski jeziki, jeziki priseljencev in jeziki velikih trgovskih partnerjev.

6. SKLEP

Rezultati akcijskega načrta so spodbudni. Komisija je splošno gledano pravočasno zaključila dodeljene naloge. Države članice so si prizadevale doseči znatno število ciljev, določenih v akcijskem načrtu. Druge naloge iz akcijskega načrta zahtevajo dolgoročno obvezo, za katero ni mogoče določiti končnega roka. Čeprav so splošni trendi pozitivni, se situacija med državami razlikuje, saj sta začetna točka in začetni pristop politike v vsaki državi članici

drugačna. Dodatna prizadevanja zainteresiranih strani bodo pomagala ohranjati te trende in krepiti reforme, ki so jih začele države članice.

Sicer so bila mnoga priporočila iz akcijskega načrta na nacionalni ravni upoštevana, vendar bodo za omejeno število ukrepov potrebna dodatna prizadevanja za doseg nameravanega učinka, zlasti za širjenje poučevanja jezikov na vse poti izobraževanja (vključno s poklicnim izobraževanjem), povečanje števila poučevanih jezikov, zagotavljanje jeziku prijaznih šol, izkoriščanje možnosti izobraževanja odraslih in neformalnega učenja ter motiviranja k učenju jezikov.

Komisija bo še naprej podpirala države članice pri njihovih prizadevanjih za izboljšanje kakovosti poučevanja jezikov, širitev palete poučevanih jezikov in spodbujanje jeziku prijaznih šol. Na področju učenja so potrebni nadaljnji ukrepi za ozaveščanje o pomembnosti učenja več jezikov, skupaj s pobudami za motiviranje učencev in odraslih za učenje jezikov, tudi za neformalno učenje. Večina ukrepov, priporočenih v akcijskem načrtu, je bila namenjena začetnemu izobraževanju in s tem povezanemu usposabljanju učiteljev. Zdaj je treba dati poudarek na jezikovno izobraževanje odraslih, širjenje kroga zainteresiranih strani za vključitev sektorja podjetij, stalno poklicno izobraževanje in neformalno učenje jezikov prek medijev in kulturnih dejavnosti.

Evropski programi na področju izobraževanja, kulture, mladine in civilne družbe, zlasti program vseživljenjskega učenja, so vplivna orodja, ki dopolnjujejo nacionalne politike z dodajanjem evropske dimenzije učenim dejavnostim. Njihova podpora za večjezičnost se je v novi generaciji programov za obdobje 2007–2013 še okrepila, saj sta bila učenje jezikov in jezikovna različnost določena kot splošna cilja, prav tako pa se je povečal proračun, namenjen ukrepom na področju jezikov. Komisija bo spremljala njihovo izvajanje, da zagotovi njihovo strateško uporabo na tistih področjih, kjer so potrebni nadaljnji ukrepi. Hkrati bo Komisija podprla razvoj kazalnika jezikovnih kompetenc, s katerim bo državam članicam zagotovila osnovo za primerjavo med njihovimi politikami. Raziskale se bodo nove možnosti za spodbujanje večjezičnosti prek drugih politik, kot sta socialna in regionalna politika. Nadaljnji ukrepi morajo vse pogosteje vključevati vse zadevne zainteresirane strani ter privedi do dolgoročnega partnerstva za večjezičnost.

Komisija sedaj pregleduje svoj pristop k večjezičnosti, da lahko podpre države članice v okviru lizbonske strategije za rast in delovna mesta ter v skladu s predlogi, ki jih je dal Evropski parlament na zaslišanjih komisarja Orbana. Proces oblikovanja politike bo vključeval širok krog zainteresiranih strani prek spletnega posvetovanja. Izvajal se bo v tesnem sodelovanju z drugimi evropskimi inštitucijami in državami članicami, ki bodo na ministrski konferenci februarja 2008 razpravljale o novih razvojnih politikah večjezičnosti. V to razpravo bodo vključene ugotovitve iz tega dokumenta skupaj z drugimi povratnimi informacijami, kot so priporočila Skupine na visoki ravni za večjezičnost. To posvetovanje bo vodilo do novega sporočila Komisije, načrtovanega za september 2008, ki bo določilo širši pristop k politiki večjezičnosti.